व्यासश्चैव महायोगी सञ्जल्पेषु पदे पदे । इतिहासमिमं पुण्यं मोक्षधर्म्मोपसंहितं ।
धारयेद्यः शमपरः स गच्छेत् परमां गतिं ।
इति श्रीमहाभारते शान्तिपर्व्वणि मोक्षधर्म्मपर्व्वणि शुकाभिपतने पञ्चत्रिंशदधिकत्रिशतोऽध्यायः ॥ ३३५ ॥
॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ गृहस्थो ब्रह्मचारी वा वानप्रस्थोऽथ भिक्षुकः । य इच्छेत् सिद्धिमास्थातुं देवता का
यजेत सः । १२५०
कुतो ह्यस्य ध्रुवः स्वर्गः कुतो नैःश्रेयसं परं । विधिना केन जुहुयात् दैवं पित्र्यं तथैव च ।
मुक्तश्च काङ्गतिं गच्छेत् मोक्षश्चैव किमात्मकः । स्वर्गतश्चैव किं कुर्य्याद्येन न च्यवते दिवः ।
देवतानाञ्च को देवः पितॄणाञ्च पिता तथा । तस्मात् परतरं यच्च तन्मे ब्रूहि पितामह ।
॥ भीष्म उवाच ॥ गूढं मां प्रश्नवित् प्रश्नं पृच्छसे त्वमिहानघ । न ह्येतत्तर्कया शक्यं वक्तुं वर्षशतैरपि ।
ऋते देवप्रसादाद्वा राजन् ज्ञानागमेन वा । गहनं ह्येतदाख्यानं व्याख्यातव्यं तवारिहन् । १२५४
अत्राप्युदाहरन्तीममितिहासं पुरातनं । नारदस्य च संवादं ऋषेर्नारायणस्य च ।
नारायणो हि विश्वात्मा चतुर्मूर्त्तिः सनातनः । धर्म्मात्मजः सम्बभूव पितैवं मेऽभ्यभाषत ।
कृते युगे महाराज पुरा स्वायम्भुवेऽन्तरे । नरनारायणश्चैव हरिः कृष्णः स्वयम्भुवः ।
तेषां नारायणनरौ तपस्तेपतुरव्ययौ । बदर्य्याश्रममासाद्य शकटे कनकामये ।
अष्टचक्रं हि तद्यानं भूतयुक्तं मनोरमं । यत्राद्यौ लोकनाथौ तौ कृशौ धमनिसन्ततौ । १२५९
तपसा तेजसा चैव दुर्निरीक्षौ सुरैरपि । यस्य प्रसादं कुर्व्वाते स देवो द्रष्टुमर्हति ।
नूनन्तयोरनुमते हृदि हृच्छयचोदितः । महामेरोर्गिरेः शृङ्गात् प्रच्युतो गन्धमादनं ।
नारदः सुमहद्भूतं सर्व्वलोकानचीचरत् । तं देशमगमद्राजन् बदर्य्याश्रममाशुगः ।
तयोराह्निकवेलायां तस्य कौतूहलन्त्वभूत् । इदं तदास्पदं कृत्स्नं यस्मिंल्लोकाः प्रतिष्ठिताः ।
सदेवासुरगन्धर्व्वाः सकिन्नरमहोरगाः । एका मूर्त्तिरियं पूर्व्वं जाता भूयश्चतुर्व्विधा । १२६५
धर्म्मस्य कुलसन्ताने धर्म्मादिभिर्व्विवर्द्धितः । अहो ह्यनुगृहीतोऽद्य धर्म्मे एभिः सुरैरिह ।
नरनारायणाभ्याञ्च कृष्णेन हरिणा तथा । अत्र कृष्णो हरिश्चैव कस्मिंश्चित् कारणान्तरे ।
स्थितौ धर्म्मोत्तरौ ह्येतौ तथा तपसि धिष्ठितौ । एतौ हि परमं धाम कानयोराह्निकक्रिया ।
पितरौ सर्व्वभूतानां दैवतञ्च यशस्विनौ । कां देवतान्तु यजतः पितॄन् कामान् महामतौ ।
इति सञ्चिन्त्य मनसा भक्त्या नारायणस्य तु । सहसा प्रादुरभवत् समीपे देवयोस्तदा । १२७०
कृते दैवे च पित्र्ये च ततस्ताभ्यां निरीक्षितः । पूजितश्चैव विधिना यथाप्रोक्तेन शास्त्रतः ।
तं दृष्ट्वा महदाश्चर्य्यमपूर्व्वं विधिविस्तरं । उपोपविष्टः सुप्रीतो नारदो भगवानृषिः ।
नारायणं संनिरीक्ष्य प्रसन्नेनान्तरात्मना । नमस्कृत्य महादेवमिदं वचनमब्रवीत् ।
॥ नारद उवाच ॥ वेदेषु सपुराणेषु साङ्गोपाङ्गेषु गीयसे । त्वमजः शाश्वतो धाता मतोऽमृतमनुत्तमं ।
प्रतिष्ठितं भूतभव्यं त्वयि सर्व्वमिदं जगत् । चत्वारो ह्याश्रमादेव सर्व्वे गार्हस्थ्यमूलकाः । १२७५